

Sygn. akt VI U 442/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2023r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Karolina Chudzinska

Protokolant stażysta Roksana Prill

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2023r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: (...) B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

z dnia 23 listopada 2022r., znak:(...)

w sprawie: (...) B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o odpowiedzialność za należności z tytułu nieopłaconych składek

Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż stwierdza, że nie ma podstaw do zobowiązania odwołującego do zapłaty kwoty 368,79 złotych w terminie 14 dni.

Zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia Karolina Chudzinska

Sygn. akt VI U 442/23

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 listopada 2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. określił wysokość zobowiązań zmarłego w dniu (...) M. S. na dzień otwarcia spadku na łączną kwotę 54.621,18 zł, w tym:

na FUS za okresy: 9/2007, od 05/2013 do 1/2015, od 11/2015 do 9/2017 w łącznej kwocie 37.135,06 (w tym koszty egzekucyjne 1024,40 zł),

na FUZ za okresy: od 5/2013 do 1/2015, od 11/2015 do 9/2017 w łącznej kwocie 14.533,09 zł (w tym koszty egzekucyjne 68,30 zł),

na FP i FGŚP za okresy: od 5/2013 do 1/2015, od 11/2015 do 9/2017 w łącznej kwocie 2953,03 zł (w tym koszty egzekucyjne 14,60 zł)

oraz orzekł, że spadkobierca (...) B. reprezentowana przez (...)B. ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spadkodawcy M. S. za wymienione wyżej zobowiązania do wysokości stanu czynnego spadku, tj. do kwoty 368,79 zł. ZUS wskazał również, że określone w decyzji zobowiązania należy zapłacić w terminie 14 dni od daty jej doręczenia, a w przypadku nieuregulowania ich w tym terminie odsetki naliczane będą nadal, począwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin płatności.

W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego Bydgoszczy II Wydziału Cywilnego dnia 21.03.2019r. sygn. (...)spadek po M. S. zmarłym w B. w dniu (...) a który był dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie ustawy, nabyła w całości (...) B.. Ze sporządzanego spisu inwentarza wynika, że stan majątku czynnego zmarłego na dzień otwarcia spadku wyniósł 368,79 zł. Wartość długów spadkowych wynosi 171.102,66 zł, koszty spisu - 537,71 zł. Mając na względzie okoliczność, iż to (...)B. jest spadkobiercą zmarłego dłużnika, oraz, że nabyła ów spadek z mocy ustawy z dobrodziejstwem inwentarza, pozwany organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję uznając, iż ponosi ona odpowiedzialność jako spadkobierca za długi spadkowe do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku.

Odwołanie od tej decyzji złożył spadkobierca (...) B., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, i zaskarżył decyzję w całości. Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i, uwzględniając zarzut przedawnienia, orzeczenie, że (...)B. nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spadkodawcy, bowiem stan czynny spadku określony w spisie inwentarza po odliczeniu kosztów jego sporządzenia, nie wystarcza na zaspokojenie zobowiązań spadkodawcy względem ZUS w żadnym zakresie, ewentualnie o uchylenie decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Ponadto odwołujący wniósł o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Odwołująca przyznała, że w postępowaniu prowadzonym na wniosek ZUS, na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 21 marca 2019 r. sygn. akt (...)nabyła spadek po M. S. oraz, że na wniosek ZUS, Sąd zarządził sporządzenie spisu inwentarza spadku, orzekając, iż uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie i koszty te, tymczasowo, poniosła (...). Odwołująca podniosła również, że zgodnie z protokołem spisu inwentarza z dnia (...) w skład masy spadkowej wchodzi m.in. wierzytelność w Banku (...) SA z tytułu kapitału zgromadzonego na rachunku bankowym w wys. 368,79 zł. (...) podjęła próbę podjęcia tej wierzytelności, jednak w odpowiedzi Bank poinformował, że nie dokona wypłaty, gdyż środki znajdujące się obecnie na rachunku zmarłego uniemożliwiają dokonanie przelewu. Na (...) B. jako spadkobiercy przymusowym, dziedziczącym z dobrodziejstwem inwentarza, ciąży obowiązek zaspokojenia wszystkich wierzycieli do wartości ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 K.c.). Przy podziale długów i ustalaniu kolejności spłat poniesione przez (...) koszty spisu inwentarza korzystają w myśl art. 1025 § 1 pkt 1 K.p.c. z pierwszeństwa w zaspokojeniu przed pozostałymi długami. W związku z powyższym, powyżej wykazane aktywa nie są wystarczające do pokrycia wierzytelności (...), może ona uchylić się od spłaty pozostałych długów. Zdaniem odwołującym stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, że koszty sporządzenia inwentarza spadkowego nie stanowią długów spadkowych, wobec czego nie ma do nich zastosowania ograniczenie odpowiedzialności spadkobiercy, jest błędne, i nie ma zastosowania w sprawie, gdyż ZUS wywiódł je z innej sprawy o innym stanie faktycznym. Natomiast w niniejszej sprawie(...)B. koszty te poniosła i aktualnie dochodzi ich zaspokojenia, jako kosztów egzekucyjnych, korzystających z pierwszeństwa w zaspokojeniu zgodnie z art. 1025 § 1 pkt 1 Kpc. Podniosła, że wbrew stanowisku ZUS koszty postępowania spadkowego są długiem spadkowym (art. 922 § 3 K.c.), a koszty spisu inwentarza są ich częścią, wskazując, iż zgodnie z art. 115a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zaspokojenie kosztów spisu inwentarza może nastąpić bezpośrednio z masy spadkowej, a sformułowanie to jednoznacznie wskazuje na to, że koszty te stanowią wierzytelność podlegającą zaspokojeniu ze spadku.

Ponadto(...) podniosła również zarzut przedawnienia, wskazując, iż należności wskazane przez ZUS w zaskarżonej decyzji nie są wymagalne, bowiem uległy one przedawnieniu, powołując się na art. 24 ust. 4 ustawy w o systemie ubezpieczeń społecznych.

Ponadto wskazała, że decyzja stwierdzająca wysokość zobowiązań spadkodawcy i zakres odpowiedzialności danego spadkobiercy za te zobowiązania ma charakter deklaratoryjny i może być wydana do czasu upływu terminu przedawnienia zobowiązań spadkodawcy (III AUa 287/19, wyrok z dnia 22 sierpnia 2019 r. Sądu Apelacyjnego w Katowicach, Biul.SAKa 2019/3/32-33). W niniejszej sprawie zobowiązania spadkodawcy względem ZUS uległy przedawnieniu, co wynika z wprost wykazu zaległości, załączonego do wniosku ZUS o stwierdzenie nabycia spadku, określającego przeterminowane zobowiązania, obejmujące wybrane okresy od sierpnia 2007r. do listopada 2017r. W sytuacji gdy spadkobierca nabywa spadek z dobrodziejstwem inwentarza i wiadomo jest, że istnieją inne długi niż zaległości podatkowe, organ podatkowy nie powinien zobowiązywać do wpłaty całej kwoty stanowiącej wartość czynnego spadku, lecz poprzestać na orzeczeniu o zakresie odpowiedzialności spadkobiercy za zobowiązania podatkowe spadkodawcy. Takie rozstrzygnięcie odpowiada postanowieniom art. 100 § 1 o.p.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

ZUS przyznał, że zadłużenie zmarłego dłużnika M. S. za kwiecień 2013r., październik 2015 oraz październik 2017r. uległo przedawnieniu i decyzją z dnia 23 listopada 2022r. organ rentowy umorzył postępowanie w tym zakresie. Natomiast nieuzasadniony jest zarzut odwołującej się (...) B. przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, bo nie uległy one przedawnieniu z uwagi na czynności egzekucyjne podejmowane przez ZUS, które spowodowały zawieszenie biegu terminu przedawnienia. Organ rentowy wskazał, że w dniu 27.03.2015r. została wydana przez ZUS Oddział w K. decyzja nr stwierdzająca zadłużenie płatnika składek M. S.. Natomiast od 02.07.2015r. do 23.10.2017r. prowadzone było przez ZUS w stosunku do płatnika składek M. S. postępowanie egzekucyjne, zatem bieg terminu przedawnienia został zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności, o której dłużnik został powiadomiony do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Bieg terminu przedawnienia został zawieszony również od 23.10.2017r. do 24.04.2019r., tj. od dnia śmierci spadkodawcy M. S. do prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabyciu spadku.

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2023r. Sąd Okręgowy w Kiecach, do którego wpłynęło odwołanie stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy jako właściwemu do jej rozpoznania.

W piśmie procesowym z dnia 5.05.2023r., w piśmie z 25.07.2023r. oraz na rozprawie dniu 21 września 2023r. odwołująca podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

W piśmie procesowym z dnia 17 lipiec 2023r. z kolei organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy, ustalił, co następuje:

Zmarły w dniu (...) ubezpieczony M. S., był dłużnikiem ZUS z tytułu niepłaconych składek na FUS, FUZ, FP i FGŚP i należności te, na dzień śmierci wyniosły 167.833,98zł w tym koszty egzekucyjne 3.908,40 zł.

Dowód: protokół spisu inwentarza z dnia 14.09.2021r.- k. 4 akt ZUS.

Spadek po zmarłym nabyła z mocy ustawy z dobrodziejstwem inwentarza (...)B..

Dowód: Prawomocne postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 21.03.2019r. w sprawie (...) – k. 1 akt ZUS.

Na wniosek ZUS, jako wierzyciela, sąd spadku zarządził sporządzenie spisu inwentarza po zmarłym, który sporządzony został przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy w dniu 14 września 2021r. Z protokołu tego wynika, że masa czynna majątku wyniosła 368,79 zł wobec kwoty 171,102,66 zł - długów spadkowych. Czysta wartość spadku wyniosła 0 zł, a koszty spisu - 537,71 zł.

Dowód: protokół spisu inwentarza z dnia 14.09.2021r.- k. 4 akt ZUS.

W dniu 23 listopada 2022r. ZUS Oddział w K. wydał zaskarżoną decyzję.

Bezsporne.

Wskazane w zaskarżonej decyzji należności zmarłego na dzień wydania decyzji w zakresie kosztów egzekucyjnych w łącznej kwocie 1.107,30 zł nie były przedawnione, ponieważ w stosunku do nich nie miał zastosowania art. 24 ust 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Decyzja ZUS z dnia 27 marca 2015r. stwierdzająca, iż zmarły był dłużnikiem ZUS z tytułu zaległych składek na FUS i FUZ za okresy od 8/2007 do 1/2015 oraz na FP i FGŚP za okresy od 10/2008 do 1/2015 została doręczona zmarłemu ubezpieczonemu ze skutkiem na dzień 15 kwietnia 2015r.

Dowód: decyzja i zpo- w nieponumerowanych aktach ZUS.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dokumenty zgromadzone w aktach organu rentowego, których treści strony nie kwestionowały, a które również sąd uznał za wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie w zakresie, w jakim zaskarżona decyzja nakładała na odwołującą się (...) obowiązek zapłaty kwoty odpowiadającej czynnej wysokości masy spadku na rzecz ZUS.

Natomiast w zakresie, w jakim decyzja ta stwierdzała jedynie samą odpowiedzialność (...)B., jako spadkobiercy zmarłego M. S. wobec ZUS za długi spadkowe do wysokości stanu czynnego spadku, tj. do kwoty 368,79 zł, decyzja ta była prawidłowa.

W sprawie niniejszej nie było zasadniczo sporu co do faktów, w szczególności nie było sporu, co do tego, że zmarły spadkodawca był na dzień śmierci dłużnikiem ZUS i jego dług wówczas nie uległ przedawnieniu w całości oraz że odwołująca się (...) nabyła po nim spadek z mocy ustawy z dobrodziejstwem inwentarza.

Spór miał charakter prawny i sprowadzał się do zbadania zasadności podniesionego przez odwołującą się (...) zarzutu przedawnienia się spornych składek – na dzień wydania decyzji stwierdzającej odpowiedzialność za te długi spadkobiercy zmarłego, tj. (...) B.. Ponadto odwołująca podnosiła, że ponieważ nabyła ona spadek z dobrodziejstwem inwentarza i wiadomym było, że istnieją inne długi niż zaległości podatkowe, organ rentowy nie powinien zobowiązywać jej do wpłaty całej kwoty stanowiącej wartość czynnego spadku, lecz poprzestać na orzeczeniu o zakresie jej odpowiedzialności jako spadkobiercy za zobowiązania spadkodawcy.

Sąd Okręgowy stwierdza, że stanowisko odwołującej co do tej drugiej kwestii – tj. że ZUS zobowiązując odwołującą do wpłaty na jego rzecz kwoty odpowiadającej masie czynnej spadku postąpił niezgodnie z prawem, przekraczając zakres orzekania wynikający z art. 100 Ordynacji podatkowej, było słuszne. Nie podlegał jednak uwzględnieniu podniesiony zarzut przedawnienia, jako że co najmniej część długu zmarłego wobec ZUS (z tytułu kosztów egzekucyjnych), nie uległa przedawnieniu.

Podstawę materialnoprawną wydania przedmiotowej decyzji stanowił m.in. przepisy art. 97 § 1 i art. 98 oraz 100 i 101 Ordynacji podatkowej. Stosownie do art. 97 § 1 spadkobiercy podatnika z zastrzeżeniem § 2, który nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy. Natomiast zgodnie z art. 98 § 1 Ordynacji podatkowej do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe spadkodawcy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe, a także, zgodnie z § 2 do odpowiedzialności spadkobierców za:

- 1) zaległości podatkowe, w tym również za zaległości, o których mowa w art. 52 oraz art. 52a;
- 2) odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych spadkodawcy;
- 3) pobrane, a niewpłacone podatki z tytułu sprawowanej przez spadkodawcę funkcji płatnika lub inkasenta;
- 4) niezwrócone przez spadkodawcę zaliczki na naliczony podatek od towarów i usług oraz ich oprocentowanie;

5) opłatę prolongacyjną;

6) koszty postępowania podatkowego;

7) koszty upomnienia i koszty postępowania egzekucyjnego prowadzonego wobec spadkodawcy powstałe do dnia otwarcia spadku.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że z przyjętej w art. 98 § 1 Ordynacji podatkowej zasady, iż do odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe spadkodawcy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego (dalej k.c.) o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe wynika, że w postępowaniu podatkowym prowadzonym w tym zakresie należy wprost stosować unormowania zawarte w przepisach od art. 1023 k.c. do art. 1024 k.c. oraz od art. 1030 k.c. do art. 1034 k.c.

Z treści art. 1023 k.c. wynika, że Skarb Państwa ani gmina nie mogą odrzucić spadku, który im przypadł z mocy ustawy (§ 1). Skarb Państwa ani gmina nie składają oświadczenia o przyjęciu spadku, a spadek uważa się za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza (§ 2).

W razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe całym swoim majątkiem, lecz tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 k.c.). Na spadkobiercy, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, ciąży obowiązek spłacania długów ujętych w inwentarzu oraz innych znanych mu zobowiązań. Powinien on przede wszystkim zapoznać się ze spisem inwentarza, by zorientować się w liczbie i wielkości istniejących długów i odpowiadających im wierzytelności. Co do długów wymienionych w inwentarzu, spadkobierca nie może zasłaniać się niewiedzą o ich istnieniu (tak: E. Gniewek Komentarz do kodeksu cywilnego, 2008).

W okolicznościach przedmiotowej sprawy został sporządzony spis inwentarza udokumentowany protokołem z dnia 14 września 2021 r. Stan czynny spadku został ustalona na kwotę 368,79 zł. Powyższa kwota nie wystarcza jednak na zaspokojenie wszystkich zobowiązań wszystkich wierzycieli, albowiem na spadkodawcy oprócz zaległości wobec ZUS ciążyły długi wobec (...) S.A. na rachunku rozliczeniowym oraz firmowym zmarłego, a także koszty dokonanego na wniosek ZUS-u spisu inwentarza.

Prawo spadkowe nie zawiera reguł określających kolejność zaspokajania wierzycieli. Nie oznacza to jednakże zupełnej dowolności działania spadkobiercy w tym zakresie. Obowiązek uwzględniania przez spadkobiercę interesów wszystkich wierzycieli wynika z treści art. 1032 k.c. Spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza powinien dołożyć staranności przy spłacaniu długów spadkowych. Obowiązany jest zatem porównać wartość znanych mu długów spadkowych z wartością stanu czynnego spadku i spłacać poszczególne należności proporcjonalnie.

Przepisy Kodeksu cywilnego (art. 1030-1034) dotyczące odpowiedzialności za długi spadkowe należy, stosownie do treści art. 98 § 1 Ordynacji podatkowej, stosować wprost do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe. A zatem traktując zobowiązanie podatkowe spadkodawcy za które odpowiada skarżący tak samo jak dług spadkowy w rozumieniu art. 1032 § 2 k.c., stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie została spełniona określona w tym przepisie przesłanka wiedzy o innych długach spadkowych, co warunkuje możliwość jego zastosowania w sprawie.

Skoro zatem (...) przyjęła spadek z dobrodziejstwem inwentarza i jednocześnie wiedziała o istnieniu określonych zobowiązań ciężących na spadkodawcy (wynikających ze spisu inwentarza), to na gruncie prawa publicznego ponosi ona solidarną odpowiedzialność za wskazane długi do wysokości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku przy uwzględnieniu obowiązku należytej spłaty wszystkich długów spadkowych (art. 1032 § 2 i art. 1034 § 1 k.c. w zw. z art. 98 § 1 Ordynacji podatkowej).

Sąd Okręgowy w tym względzie akceptuje stanowisko zawarte w cytowanym przez stronę wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 20 czerwca 2017 r. I SA/Kr 1173/16 (LEX nr 2331567), że w sytuacji, gdy spadkobierca nabywa spadek z dobrodziejstwem inwentarza i wiadomo jest, że istnieją inne długi niż zaległości

podatkowe, organ podatkowy nie powinien zobowiązywać do wpłaty całej kwoty stanowiącej wartość czynnego spadku, lecz poprzestać na orzeczeniu o zakresie odpowiedzialności spadkobiercy za zobowiązania podatkowe spadkodawcy. Takie rozstrzygnięcie odpowiada zapisom art. 100 § 1 Ordynacji podatkowej, zgodnie z którym organy podatkowe właściwe ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy orzekają w odrębnych decyzjach o zakresie odpowiedzialności poszczególnych spadkobierców lub określają wysokość nadpłaty albo zwrotu podatku.

Zatem w zakresie, w jakim Organ rentowy poza określeniem zakresu zobowiązania (...) B. jako spadkobiercy zmarłego za jego zaległości składkowe, stwierdził również obowiązek zapłaty na rzecz ZUS-u przez (...) kwoty 368,79 zł w terminie 14 dni od doręczenia decyzji, naruszył przepisy art. 100 Ordynacji podatkowej, nakładając na odwołującą obowiązek, który nie ma podstawy prawnej.

(...) odpowiada za te długi składkowe, które istniały w momencie śmierci spadkodawcy, czyli w dacie powstania odpowiedzialności spadkobiercy. Warunkiem przejścia praw i obowiązków majątkowych jest aby nie były one przedawnione (istniały) w chwili śmierci. Przedawnienie zobowiązania przejętego przez spadkobiercę może także nastąpić w okresie po śmierci spadkodawcy. Wówczas zaległość taka nie będzie mogła być skutecznie egzekwowana od spadkobiercy, jednakże nie wpłynie to na zakres jego odpowiedzialności za zaległości podatkowe spadkodawcy, tę bowiem określa się na moment otwarcia spadku.

Odnosząc się zatem do zarzutu przedawnienia podniesionego w odwołaniu przez odwołującą się (...) stwierdzić należy, że niewątpliwie zobowiązanie zmarłego z tytułu składek wobec ZUS nie przedawniło się w chwili jego śmierci.

Istotnie rację ma odwołująca się (...), że ZUS w prawidłowy sposób nie wykazał okresów, kiedy nie biegł termin przedawnienia składek, ponieważ bieg terminu przedawnienia ulegał zawieszeniu. Nie przedstawiła bowiem dowodów doręczenia tytułów wykonawczych zmarłemu, nie wykazała zatem kiedy dokładnie wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne i jak długo trwało.

Nie mniej jednak w zaskarżonej decyzji ZUS stwierdził, że zmarły, na dzień śmierci, miał zobowiązanie wobec ZUS również z tytułu kosztów egzekucyjnych, które powstały w związku z wszczęciem i prowadzeniem przez ZUS postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi na podstawie tytułów wykonawczych wystawionych w oparciu o prawomocną decyzję z dnia 27 marca 2015r. Łączna kwota tych kosztów na dzień wydania zaskarżonej decyzji wyniosła 1.107,30 zł, a zatem była większa niż ustalona na dzień śmierci masa czynna spadku.

Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6. Jednak z art. 24 ust. 4a tej ustawy wynika, że do kosztów egzekucyjnych i kosztów upomnienia przepisów ust. 4 oraz 5-6 nie stosuje się.

Koszty egzekucyjne nie są świadczeniem ubocznym egzekwowanego obowiązku pieniężnego. Koszty egzekucyjne należne w związku z czynnościami dokonanymi w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przed przedawnieniem dochodzonej zaległości publicznej podlegają zatem egzekwowaniu niezależnie od umorzenia postępowania co do należności głównej. Przedawnienie egzekwowanego obowiązku świadczenia pieniężnego nie powoduje jednocześnie przedawnienia powstałych w toku jego egzekucji kosztów egzekucyjnych, gdyż są to dwa oddzielne zobowiązania: jedno należne wierzycielowi, a drugie organowi egzekucyjnemu, powstałe w różny sposób i o odmiennym charakterze, mimo iż mogą być dochodzone na podstawie jednego (tego samego) tytułu egzekucyjnego. Przy egzekucji należności pieniężnych koszty egzekucyjne są dochodzone na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na należność pieniężną, zaś obowiązek ich ponoszenia obciąża zobowiązanego już w trakcie egzekucji oraz korzysta z pierwszeństwa w zaspokojeniu.

Jak wskazuje się w doktrynie (Łukasz Sadowski, Zmiany w kosztach postępowania egzekucyjnego w administracji, Legalis 2020) zarówno koszty upomnienia, jak i koszty egzekucyjne muszą mieć inny termin przedawnienia niż należność główna i odsetki. Z uwagi na charakter ich powstawania stanowią one niepodatkowe należności budżetowe w rozumieniu art. 60 ustawy o finansach publicznych. Środki publiczne, o których mowa w tym przepisie, charakteryzuje sposób, w jaki one powstają, a zatem nie w trybie umowy cywilnoprawnej, zakładającej równość

stron, lecz na podstawie albo aktu administracyjnego, albo przepisu prawa, a zatem wtedy, gdy organ administracji publicznej korzysta ze swojego władztwa. Tak jest zatem w przypadku zarówno kosztów upomnienia, jak i kosztów egzekucyjnych. W myśl art. 67 ust. 1 ustawy o finansach publicznych do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60, nieuregulowanych niniejszą ustawą, stosuje się przepisy KPA i odpowiednio przepisy działu III Ordynacji podatkowej. Co do zasady znajdują tu zatem zastosowanie przepisy art. 70 § 1 Ordynacji wskazujące, iż zobowiązanie podatkowe przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. Powyższy termin przedawnienia został jednak wyłączony na podstawie przepisów szczególnych, a jedynym z nich jest regulacja z art. 24 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, że ZUS miał podstawy do wydania zaskarżonej decyzji w zakresie tego, że (...) jako spadkobierca M. S. odpowiada za jego długi spadkowe wobec ZUS (w tym koszty egzekucyjne) do kwoty 368,79 zł, bo zaległość z tytułu tych kosztów istniała nadal w dniu wydania decyzji.

W związku z powyższym sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 zmienił zaskarżoną decyzję w sposób wskazany w punkcie 1. Wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie 2. wyroku kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.) oraz na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (wartość przedmiotu sporu w sprawie wynosiła 369 zł).

Sędzia Karolina Chudzinska